

หลักสูตร การจำแนกประเภทที่ดิน และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชันเกิน ๓๕%

ชื่อ - สกุล นางเดือนเพ็ญ ชำนาญ ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเกษตรอาวุโส

สังกัด สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔

วันที่อบรม ๑๕ มกราคม ๒๕๖๗

การจำแนกประเภทที่ดิน คืออะไร

การจำแนกประเภทที่ดิน เป็นการสำรวจและพิจารณาแบ่งพื้นที่ป่าไม้ออกเป็น ๒ ประเภท ตามหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทที่ดิน

๑) พื้นที่รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร เพื่อดำเนินการสงวนเป็นป่าสงวนแห่งชาติหรืออุทยานแห่งชาติ

๒) พื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้เพื่อเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรกรรม เพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎร หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น

ความเป็นมาของการจำแนกประเภทที่ดิน

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ สืบเนื่องมาจากการที่ราษฎรได้บุกกรุกเข้าไป ๖ ประโยชน์ในพื้นที่ป่าเป็นจำนวนมาก ในขณะนั้น ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงได้ปรารภ และบัญชาว่าต้องการจะรักษาพื้นที่ของประเทศไทยซึ่งมีเนื้อที่ ๓๒๑ ล้านไร่ ไร่เป็นป่าไม้ของชาติ ร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศ จึงได้มีการกำหนดการจำแนกประเภทที่ดินไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ กรมพัฒนาที่ดินเกี่ยวข้องกับการจำแนกประเภทที่ดินอย่างไร ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ กรมที่ดินเป็นผู้ดำเนินการ ตามมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๐๖ จัดตั้งกรมพัฒนาที่ดิน และได้โอนงานสำรวจจำแนกประเภทที่ดินของกรมที่ดิน ให้กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการ

การจำแนกประเภทที่ดินที่ผ่านมา ดำเนินการอย่างไรบ้าง การจำแนกประเภทที่ดินแบ่งเป็น ๒ ช่วง หลักๆ คือ

๑. โครงการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน (สำรวจปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๙) มีการบรรจุโครงการจำแนกประเภทที่ดินไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ วัตถุประสงค์ คือ ให้รักษาพื้นที่ของประเทศไทย ไร่เป็นป่าไม้สมบัติของชาติ ให้ได้ร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศไทย การจำแนกประเภทที่ดิน หากเป็น ป่าไม้ตามมติกรม. พ.ศ. ๒๕๐๔ การสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน ตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน และสมรรถนะดิน แล้วเสนอผ่านอนุกรรมการฯ และกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อเสนอ กรม. พิจารณาเห็นชอบ เป็นป่าไม้ถาวร หรือที่จัดสรรเพื่อเกษตรกรรม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น ได้แก่ ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน ดำเนินการตามพรบ.เพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือยกให้ ส.ป.ก.

๒. โครงการปรับปรุงการจำแนกประเภทที่ดิน (สำรวจปี พ.ศ.๒๕๒๖-๒๕๓๔) เป็นการดำเนินการตามมติกรม. ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๕ ให้กรมพัฒนาที่ดินสำรวจและ จำแนกประเภทที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ถาวรนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เนื้อที่ประมาณ ๓๐ ล้านไร่

ป่าไม้ถาวรนอกเขตป่าสงวน (ประมาณ ๓๐ ล้านไร่) สำรวจ ด้าน การถือครอง ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้าน สมรรถนะดิน และด้านเศรษฐกิจ ประมวลผล เสนอต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัด พิจารณาแล้ว เสนอคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน เสนอ กรม. พิจารณา หากเป็นป่าไม้ถาวร ให้กรมป่าไม้รับไปดำเนินการ เป็นที่ทำกินของราษฎรหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น สงวนไว้ป่าชุมชน เสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ และกรมที่ดิน

ออก (หนังสือสำคัญ สำหรับที่หลวง) เป็นที่ทำกินของราษฎร หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาขอรับให้ กรมที่ดิน หรือ ส.ป.ก.ดำเนินการต่อไป

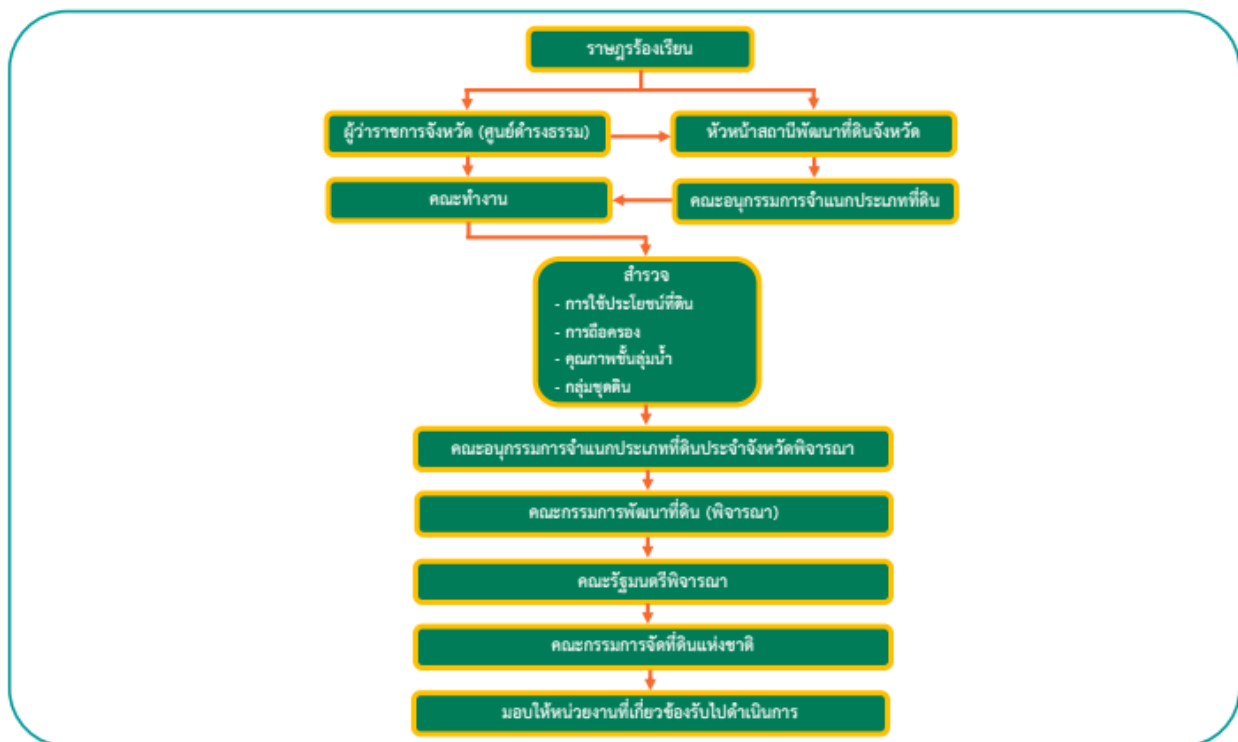
มติคณะรัฐมนตรี ๒๒ เมษายน ๒๕๔๐

เนื่องจากราษฎรมีที่ทำกินอยู่ในเขตป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้เสนอมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ในส่วนของป่าไม้ถาวร เมื่อราษฎรร้องเรียนให้เพิกถอนเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีให้คณะอนุกรรมการการพัฒนาที่ดินจังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบพื้นที่ เมื่อคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาผลการตรวจสอบแล้วให้นำเสนอคณะกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อ นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเสียใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ การจำแนกประเภทที่ดิน

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน และอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการและ เลขานุการ โดยคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๙(๑) แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน “กำหนดการจำแนกประเภทที่ดิน และ เสนอขอรับความเห็นชอบต่อคพื้นที่ยื่นขอออกจากป่าไม้ถาวร เพื่อเป็นที่ทำ กินหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น คณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงาน ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ”

ในปัจจุบันการจำแนกประเภทที่ดินยังมีการดำเนินการอยู่หรือไม่ ปัจจุบันการจำแนกประเภทที่ดินยังคงมีการดำเนินการอยู่ แต่เป็นการจำแนกประเภทที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๐ ในกรณีราษฎรร้องเรียน

การตรวจสอบความลาดชัน ๓๕%

เมื่อสำนักงานที่ดินจะออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน จะตรวจสอบพื้นที่นั้น ๆ ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายที่ดิน หากพื้นที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% จะไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ เนื่องจากตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ข้อ ๑๗ กำหนดให้พื้นที่ลาดชันเกิน ๓๕% เป็นพื้นที่ป่าไม้ เพื่อให้การจัดการและพัฒนาทรัพยากรป่าไม้สามารถทำได้โดยต่อเนื่อง ระยะเวลา และประสานสอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรชนิดอื่น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๘ มอบให้ กรมพัฒนาที่ดิน เป็นผู้ดำเนินการจัดทำแผนที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% ต่อมามติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ให้กรมพัฒนาที่ดิน กำหนด เขตที่เขาและภูเขาด้วย

ที่เขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณโดยรอบ (Surrounding) น้อยกว่า ๖๐๐ เมตร

ที่ภูเขา หมายถึง ส่วนของพื้นที่ที่สูงจากบริเวณโดยรอบ (Surrounding) ตั้งแต่ ๖๐๐ เมตร ขึ้นไป

การกำหนดเขตที่เขา ที่ภูเขา ตำแหน่งเริ่มต้น ให้นับจากเส้นชั้นความสูงที่มีการเปลี่ยนแปลงความลาดชันอย่างกะทันหันจากบริเวณโดยรอบ โดยมีความห่างจากเส้นชั้นความสูงเส้นถัดไปไม่เกิน ๒ มิลลิเมตร และมีความลาดชันต่อเนื่องของเส้นชั้นความสูงไม่น้อยกว่า ๓ เส้น ในแผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐาน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ลำดับชุด L๗๐๑๗ ส่วนความลาดชันเกิน ๓๕% ขึ้นไป จะมีความห่างของเส้นชั้นความสูงไม่เกิน ๑.๑๔ มิลลิเมตร

เงื่อนไขเอกสารที่ใช้ในการตรวจสอบ

๑. หมายถึงตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบบนสำเนาแผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐาน ๑:๕๐,๐๐๐ ต้องเป็นลำดับชุด L๗๐๑๗ พร้อมระบุลำดับชุดและเลขระวางของแผนที่

๒. แบบคำนวณเนื้อที่ ร.ว. ๒๕๖ หรือ สำเนารูปแผนที่กระดาษบาง (ร.ว.๙) [ในระบบพิกัดกริด UTM บนพื้นหลักฐานอินเดีย พ.ศ. ๒๕๑๘ (Indian ๑๙๗๕)]

๓. ค่าพิกัดรอบแปลง พร้อมแผนที่ประกอบ

หมายเหตุ

๑. หากส่งเอกสารตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบหลายฉบับ เมื่อขึ้นรูปแปลงแล้วต้องมีความสอดคล้องตรงกันทั้งหมด จึงจะรายงานผลการตรวจสอบได้

๒. ตำแหน่งที่ขอให้ตรวจสอบหมายมาบนแผนที่ภูมิประเทศ ลำดับชุด L๗๐๑๘ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบให้ได้

๓. ค่าพิกัดระบบภูมิศาสตร์ LAT, LONG และค่าพิกัดที่เป็นพิกัดฉาก UTM บนพื้นหลักฐานอ้างอิง WGS๑๙๘๔ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบให้ได้

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางเดือนเพ็ญ ชำนาญ

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร "การจำแนกประเภทที่ดิน และการตรวจสอบพื้นที่ ความลาดชันเกิน ๓๕%"

รุ่นที่ 1/2567 : ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567

(นายปราโมทย์ ยาใจ)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน